

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én és 15-én.
Egyes példány nem kapható.
Előfizetési ár fél évre 5 kor.
Előfizetni csak fél évenként lehet

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., **Eötvös-utca 5. sz.**
hova az előfizetési összegek, valamint
a kéziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 kor.
Kéziratok nem lesznek visszaadva.

TARTALOM: Napirend a nagyárusok országos értekezletére. — A pozsonyi dohánygyár 50 éves jubileuma. — Kelle-e kvalifikáció a dohányelárusításhoz. — Vegyes hírek.

Napirend

a Budapesten augusztus hó 20-án megtartandó nagyárusok országos értekezletére:

1. Az értekezlet határozata a nagyárusok országos egyesületének alapítására vonatkozólag, mely hivatala lesz úgy az egyesek, mint az összeség nevében a saját ügyekben egységesen eljárni.

2. A fenti pont részletes tárgyalása.

3. A következők megbeszélése és megvitatása:

a) A dohányárusokat s az elárusítást érdeklő ügyek elintézésére a pénzügyminiszterium, egy nagyárusokból álló kommissziót nevezzen ki, a kiknek véleménye ezen ügyekben meghallgatható lenne.

b) A ládakérdés elintézése, illetve a „Dohányárusok Közlönyének” szerkesztőjének jelentéstétele ez ügyben.

c) A provízió kérdés azaz egységes provízió és a fuvardíj megterítése.

4. Különléte indítványok.

5. A következő értekezlet idejének meghatározása.

— Hn. — Lehet, hogy vannak olyanok, kik bennünket azzal vádolnak, miszerint többet foglalkozunk az újonnan alakult szivar és szivarka kiviteli társaság ügyével mint kellene. Nos hát ezeknek igazuk volna az esetben, ha eme részvénytársaság ügye nem volna összefüggésben a dohányárusok ügyével. De fájdalom meg van az összefüggés köztük!

A pénzügyi hatóság egyrészt nagy rigorozitással jár el akkor, a mikor egy 4—500 frt hasznot hajtó dohányáruda megadásáról van szó. Számolja a lépéseket, mely a legközelebbi dohányáruda s a megadandó között van, megnézi az illetőt, a ki folyamodik, előnyben részesíti természetesen a nyugdíjazott állami tisztviselőket vagy ezek özvegyeit s családját stb. S miről van itt szó? Arról, hogy egy ember a m. kir. dohányjövődék árúit belföldön, kevés, nagyon kevés haszonnal, óriási munka erő felhasználásával árusítsa. A pénzügyminiszterium a dohány elárusítási engedélyt a belföld részére tehát határozott privilegiumnak tekinti. Megjegyzendő még, hogy ilyen dohányárus van hazánkban 42.000.

Hogy intézik el a külföldi elárusítást, a kivitel dolgát? Tán szintén tekintetben veszik eme rigorózus szempontokat, melyek a belföldi eladási engedély megszerzését annyira megnehezítik. Oh korántsem! Egyszerűen oda adják egy pár embernek, kik már azelőtt is a nagy

haszonnal járó magyar dohányokat exportálják. Összeállnak újraszalakítanak még egy részvénytársaságot, melynek részvényei, mint az előző részvénytársaságéi, ama pár ember kezében van. Miféle privilegiumok révén kapta meg éppen ez a részvénytársaság a jogot a m. kir. dohányjövődék gyártmányainak kivitelére? Miféle érdemeket szereztek erre a busásan jövedelmező keresetre? Hisz a pénzügyminiszterium intencziója az elárusításengedélyezésénél tisztára az, hogy csakis olyanoknak ad erre jogot, kik arra rászolgáltak. Nos hát ismételve kérjük, mit azok a bokros érdemek, melyeknek bekoronázására ilyen több milliót hajtó s igazán annyi kockázattal sem járó üzletek, mint pl. a belföldi dohányárusoké, adományoznak?

Kérjük továbbá, miért nem eszközi a kivittel maga a kincstár? Hisz a kincstár, melynek egyik ágazata a dohányjövődék, üzletnek tekintendő s az is. Nos hát elképzelhetünk valamely nagy kereskedelmi céget, mely jó hirrel bír, kitűnő gyártmányának kivitelét egy másik cégre bizza. Ugy-e bár nem? A dohányjövődék azonban megteszi, sőt gyártmányait, ezt a dohányjövődék dicséretére mondjuk, a legpazarabb kiállításban bocsátja a részvénytársaság rendelkezésére.

Már most kérjük a belföldi dohányárus, miért mostoha gyermeke a kincstárnak, miért nem kap az beneficiumokat, a ki a kincstár gyártmányait a belföldön dicsőségre segítette és segíti.

Azoknak lépten nyomon megnehezítették helyzetüket, példa erre az áldatlan ládakérdés, a plombák, meg sok más. Províziójuk oly csekély, hogy mindegyik tán csekély kivétellel a mellékczikkekből befolyó jövedelemre van utalva.

Pedig másik részről a kincstár generozus. Először oda adja egy részvénytársaságnak dohányai kivitelének jogát, mely sok milliót hajt, később aztán egy ugyanazon személyekből álló második részvénytársaságnak a szivar és szivarka kivittel, mely szintén hoz pár milliót. Nem dobálódnak itt a milliókkal, de ez bebizonyítható tény, a dohánykereskedelmi társaság mérlegével már most, a szivar- és szivarkakiviteli részvénytársaság pedig majdan kifogja mutathatni.

Hol itt az igazság? Van tehát ugye bár összefüggés a dohányárusok, a mostoha gyermekek s a kiviteli részvénytársaság, az édes gyermek között. Reméljük, hogy eme pár őszinte szavunk illetékes helyen megtermi a maga gyümölcsét s többé nem fogják kíváncsi arczczal kérdeni, miért is foglalkozunk mi,

a „Dohányárusok Közlönye”, a kivitel társaság dolgaival. Ugy hittük, erre megfelleltünk lelkiismeretesen, becsülettel!

A pozsonyi dohánygyár 50 éves jubileuma.

A pozsonyi dohánygyár július hó 25-ikén ünnepelte fennállásának 50 éves jubileumát. A m. kir. dohányjövődék az ilyenü ünnepéseket főleg azért kultiválja, mert ez hálás elismerés azoknak, a kik a gyár felvirágozása körül szorgalommal, önfeláldozó fáradsággal munkálkodtak. A gyár munkásainak s munkásnőinek, kik két kezük munkájával keresik kenyerüket, az ilyen ünnepek munkájuk diadalát jelenti.

A munkások helyzetének javítása a jelen század legégetőbb kérdése. Legnagyobb eszű embereink azon vannak, hogy eme célt elérhessék. Némikép sikerül is ez, de mi az, a mit má a legjobb esetben is elérhetnek? A munkát kenyeré változtatják — ez minden, a mit elérhetnek. Meg van azonban jutalmazva a munkás, ha látja munkája elismerését. Ezért lehet, sőt kell a m. kir. dohányjövődéket dicsérnünk, mert jó példával jár elől s megüli a munka diadalát s nem feledzik meg azokról sem, kik számos éven át szolgáltak nekünk.

Vangel Károly pénzügyi főtanácsos ur, ki a dohányjövődék képviselőtében üdvözölte a munkásokat, az az ember, a ki nemes érzelmeiket táplál a munkásnép sorsa iránt s folyton azon van, hogy őket erre lelkesítse.

Ez pedig nagy dolog, sőt mondhatni, hogy ez minden. Olyan időkben, a mikor a munkásokat folyton izgatják, egy szó többet használ az aranyesengésnél, főképpen akkor, mikor, mint Vangel főtanácsos ur teszi, nemcsak lelkesítőleg, de felvilágosítólag is hat.

Az ünnepegy lefolyása a következő volt: Mint már említettük, július hó 25-én volt ötven esztendeje annak, hogy a pozsonyi magyar királyi dohánygyárat az állam a pozsonyi munkásoktól jelentékeny részének megélhetési eszközöként felállította. A Braunsteiner Gusztáv királyi tanácsos, igazgató vezetése alatt álló tekintélyes gyár ezt a ritka évfordulót szép ünnepek keretében ünnepelte meg, melynek lefolyása röviden a következő volt:

Az ünnepegyt a virágosvölgyi templomban 8 órákor reggel istentisztelet nyitotta meg, a mely alkalommal Csajkovszky E. virágosvölgyi plébános szép ünnepi beszédet mondott a megjelent munkásokhoz. 9 órákor a dohánygyár ünnepélyesen felszított udvarán gyülekeztek egybe, a hol a központi dohányjövődék kiküldöttjei előtt megjutalmaztak 10 munkásöt, kik a gyárnak már hosszú időn át szorgalmas munkásai. A napnak emlékére egyenkint 120 koronát kaptak aranyban és egy-egy elismerő oklevelet. A központi dohányjövődék képviselőtében a következők jelentek meg a lélekemelő ünnepegyen: Vangel Károly, Kömley Nándor és Prohászka Henrik pénzügyi főtanácsosok, Bálványi Ede és Vlaszlovits Ottó pénzügyi tanácsosok. Délben a dohánygyár tisztikarának volt kedélyes társaságja a Bellevue-ben, a hol számos szép pohárköszöntő hangzott el. Este pedig az igazgatóság a gyár munkásait vendégelte meg, kik a 19. gyalogezred zenekara mellett vígan ünnepeltek meg az emlékezőt napot.

Kell-e kvalifikáció a dohány-elárúsításhoz?

A fenti kérdés elolvasásakor a legtöbb ember malicziózan fog mosolyogni? Miféle neveléses kérdés olyan áru elárúsítótól, a kik az egész országban egy árban kénytelenek árulni bármily jó, vagy rossz helyen is az áru, kvalifikációt követelni nem lehet.

S mi mégis azt mondjuk, hogy igenis kell. Ezalatt nem azt értjük, hogy tán azoknak, kik dohányáru-okká lesznek, három tanulási évre volna szükségük.

Oh nem! De azt is beláthatja mindenki, hogy az elárúsítás, úgy a mint ma történik, tisztán automatászerű, ahol a vevő megmondja, minő fajta szivart akar, azt sőt nélkül átadják neki s a vevő mehet. Van itt a fővárosban néhány nagyobb kisáruda, ahol ilyen értelemben történik az elárúsítás.

Fájdalom, a legtöbb árus azt hiszi, hogy miután az egyedárusági czikk, azt egyáltalában kinálni nem kell, csak az érte járó összeget seperjük be s ezzel eleget tetünk hivatásunknak. Ezt az indolenciát már annyira viszik nálunk, hogy az idegenek, kik nálunk megfordulnak, nem tudnak hová lenni csodálatukban. Gyakran látjuk, hogy az elárúsító hölgy, ha vevő jön üzletbe, fel sem kel, illetve marad és egykedvűséggel teszi be a pár fillért, mit az árúért nyujtanak, vagy hogy az árúban lévő ur szivarozik, avagy pipál s a vevő arcába fujja a füstöt, szintén nem tartozik a ritkább esetek közé. Ezen dolgok meghallgatása tán kellemetlen az illetőknek, de kérdésünk megoldásához tartozik.

Mindenekelőtt illetékes helyen azon kell lenni árúai engedélyek kiadásánál, hogy csakis olyanok kaphassanak engedélyt, kiknél előreláthatólag megvan a garancia arra nézve, miszerint úgy a publikummal való bánásmóddal, mint magával az áru minőségével tisztában vannak, hogy esetleg vevőknek mindenben felvilágosítással szolgáljanak. Nem helyes, hogy a dohányelárúsítást főleg olyanoknak engedélyezzük, kiknek némi segélyt akarnak ezzel adni. Üzlet és humanitás e kettő nagyon nehezen egyeztethető össze.

Ha néha ilyen eset elő is fordul, nem szabad ezért magának az elárúsításnak szenvedni. A legjobb akaratot és tudást, a mit a gyártásra fordítanak, a rossz és tudatlan elárúsító semmivé tehet.

Kell-e tehát kvalifikáció az elárúsításhoz? Természetes, hogy kell s ennek legfőképpen abban kell állani, miszerint nagyárusi engedélyt csak kereskedőnek, hivatalnoknak vagy nyugdíjazott katonáknak kell adni, míg kisárusi engedélyt olyan asszonyoknak, leányoknak vagy férfiaknak, a kiknek vagy már volt üzletük, vagy egy üzletben mint elárúsító működtek. Megengedhető, hogy esetleg ha nem működött az illető ilyen téren, tartson maga mellett esetleg egy embert, a ki az elárúsítás technikájával tisztában van.

Beláthatja mindenki, miszerint egy volt ballarina, pallér, vagy egy öreg ur kérdésmesüll gazdasszonya erre nem képes. Pedig van a fővárosban több olyan dohányáruda, a ki az elárúsításra inkább káros mint hasznos befolyást gyakorol.

Minden téren óriási a fellendülés s így az utóbbi két évtized óta a dohánymonopólium körében is. Csak a dohányárud elárúsítása mázlik lassan előre, hogy ha mégis történik némi újítás, ezt némiképen a mi beavatkozásunknak is lehet köszönni. Czikkünk czélja az volt, hogy illetékes helyen a figyelmet felhívjuk arra a körülményre, miszerint nemcsak szépen berendezett helyiség, de ahhoz értő emberek is kellene a dohánygyedárudás czikkeinek elárúsításához.

Vegyes hírek.

Személyi hírek. *Wolfram* kir. tan. pénzügyigazgató ur szabadságon van, helyettese *Hilberth* kir. tan. pénzügyigazgató ur. Nehány nap múlva *Szikszay* pénzügyi titkár ur, a trafik ügyek referense, is megkezdte szabadságidejét.

Vasárnapi munkaszünet. Végre elértük, hogy vasárnap délután a fővárosi dohányárusok

nagy része bezárja tüzetét. Csodálatos tény, hogy ez egy pár kisárud agitációjának köszönhető. Praktikusabb lett volna tán, ha a nagyárudok lettek volna a kezdeményezők, ennek az lett volna a következménye, hogy az összes kisárudok bezártak volna, mert hogy a kisárudoknak kell az illet kezdeményezniök, ez mégis hallatlan!

A nagy- és kis-dohányárudok helyzete

Ausztriában sem lehet valami irigylésre méltó, kivéve tán Bécsben, mert a legtöbb igen csekély haszonnal kell, hogy beérje. Ott is, itt is nem tekintik a dohányárudt annak ami t. i. egy olyan foglalkozásnak, mely időt, fáradságot, türelmet igényel, sőt többször az illető árus egészségét is tönkre teszi a nagy munka, miért kevesebb értékű a dohányárud munkája mint bármely más üzletágé. Csodálatos, hogy még nem gondoltak a dohányárudok helyzetének javításán, esetleg a fogyasztóközönség rovására, ha másként nem lehetséges. Minden iparág arra törekszik, hogy iparczikkének kelendősege nem annyira annak jósága és olcsósága révén legyen nagygyá, hanem azáltal, hogy azoknak, kik ezt árúsítják a megélhetés lehetőségét biztosítják. Mit szóljunk azonban ama kimutatásokhoz, melyekből kilálglik, mily csekély haszonnal dolgoznak ezen emberek. Olyan összeget látunk néha, melyek arra sem elegendők, hogy száraz kenyeret vehessenek rajta. Időszérű volna, ha mindkét dohánygyedárudás azon gondolkoznák, miként lehetne ezen emberek helyzetén javítani, hogy lehetne ebből olyan üzletágat csinálni, mely jövedelmet hajt, megélhetést biztosít, nem pedig mint most, úgy tekintetik, mint olyan áruczikket, melyet pusztán tiszteletből árúsítanak.

Dr. Hajdu Miklós tollából érdekes szakmunka jelent meg „Hitelreterítés” czim alatt. Ajánljuk olvasóinknak olvassák el ezt a házagpotló, szakszerűen s mégis vonzó stylusban megírt munkát. Kapható minden könyvkereskedésben.

Egykori és jelenlegi dohányszállítók. Egy párisi 1841-ben megjelent lap június 9-iki számában (tehát 62 év előtt) a következő hírt olvassuk:

„A francia dohánygyedárudás részére 3 millió kiló külföldi dohány szállítását egy *Wodiamer* nevű magyar ember kapta meg, 80 fr. 84 cent. métermázsánként.”

Különös érzés két bennünk eme kis hír olvastára. Látjuk ugyanis, hogy az akkori magyar nagykereskedő, a ki meg akart gazdagodni, erre az anyagot a külföldről hozta. Behozott hozzánk általa megkeresett s nyert pénzt s nem megfordítva.

Ma másként van! A ki meg akar gazdagodni, itt benn keresi az anyagot hazánknak, melyet fejős tehénként kihasznál. Igen sok nagy palota az adózó polgárság direkt és indirekt adóinak köszöni létét. Ez az oka annak, hogy Magyarország gazdasági téren minden kincseinek dacára sem gazdag ország. Sokat beszélnek nálunk nemzetgazdaságról, közgazdaságról stb., a nélkül, hogy a valódi okokat meglátnók. Ha 62 év előtt egy nagykereskedőn ilyen mennyiségű dohányt szállított a külföld számára, akkor kereskedelmi politikánk rámdórra visszafelé haladt. Ma óriási dolgot csinálnak abból, ha Magyarország, mely dohánytermelés tekintetében harmadik helyen áll, pár millió koronáért dohányt szállít a külföldre s ehhez még nagy apparatust kell részvénytársaság formájában.

Bizony, bizony vége a régi jó időknek s ezzel egyszerismind mindannak is, a mi ezt a gazdag országot föllendíté.

Egy németországi lap hírdetési közt ta-

láltunk egy furcsa, de a németországi viszonyokat jellemző dohányárud hirdetését. Az illető

1.	100 Universal szivart	0.90 m.
2.	100 Havanillos	1.— „
3.	100 Adres	1.30 „
4.	100 Reclames	1.60 „
5.	100 Krakovski	1.80 „
6.	100 különb. gyárt	2.10 „

Összesen portóval 8.70 m.

azonban mindeme szivarokat összesen 7 márkáért küldi utánvét mellett, sőt még egy szép dalos könyvet is ad ráadásul. Már most kérjük azokat, akik rajonganak a német szivarokért, lehet 600 mint 6 mondja legkitünőbb fajta szivart 7 márkáért azaz 8 korona 40 fillérré adni? Megjegyezzük még, hogy a hirdetés pazar kiállítás is említi. Nos hát lehet ezen szivarokban dohány?

Dohányzó-versenyek. Eddig csak egy nemzetközi dohányzó-verseny volt Berlinben 1900-ban. A győztes az volt, aki két óra alatt evés és ivás nélkül a legtöbbet tudta elszívni, a versenyre előkészített egyenlő hosszúságú és vastagságú erős havannából. Huszonhét pályázó vett részt a versenyben. Az első díjat egy Ruthal nevű sziléziai nyerte meg, aki tizenegy szivart fogyasztott el, míg a második és harmadik díj nyertesei csak hét illetőleg hat szivart tudtak elszívni. — Kiseb verseny volt ugyan csak 1900-ban a németalföldi Gandban, itt azonban a lassu dohányzók részére. Az első díj nyertese Wan Ecke, két óra hét percig szivta pipáját, anélkül hogy az egyszer is elaludt volna.

Szövetkezeti központ Temesvárott. Temes vármegye Gazdasági Egyesülete a Kisbirtokosok Orsz. Földhitelezésével, a Gazdák Biztosító Szövetkezetével és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve nagyszabású központi jellegű szövetkezetet létesített, amely augusztus hó 1-én kezd meg működését. A szövetkezet amelite, hogy irányítója lesz a Délvidék szövetkezeti mozgalmának, foglalkozik egyúttal a magas kamatu kölcsönök jelzős kölcsönökre való konvertálásával, a szövetkezeti biztosítás terjesztésével, végül a fogyasztás és értékesítés szervezésével. A Temesmegyei Gazdasági Egyesület ez irányban már eddig is sikeresen működött. A mult évben körülbelül egy millió korona értékű konverziót közvetített, amelynél a kiszagadók javára eső kamatmegtakarítás több mint 30 ezer koronát tesz ki. A biztosítás terén való akciója 40.000 korona díjbefizetést eredményezett. A központi szövetkezet szervező bizottságának élén a Temesmegyei Gazdasági Egyesület báró Ambrózy Gyula elnök és De Pottleré Brunó titkár áll.

Szerkesztői üzenetek.

X. Y., Budapest. A mint láthatja, lapunk a dohánygyártás és kivitel dolgával foglalkozik már régebben. A mi pedig az ön által említett indítványt illeti, mi már pár hónapja fáradsunk azon, hogy lapunk egy részét a dohánytermesztésnek is szenteljük. Ugy hisszük nem sokára meggyőződhetik erről.

Sz. G., Kvár. Reméljük, hogy az augusztus 20-iki értekezleten megjelenik. Üdvözlét!

P. B., Budapest. Lapunk vegyes hírei közt megtalálja.

L. Mary. Forduljon csak teljes bizalommal hozzánk, mi mindenben készséggel adunk felvilágosítást, sőt ügyében, ha kívánja, el is járunk.

F. Károly. Az évkönyv nélkülözhetetlen lesz minden dohányárudnak. Igen, majd olvashatja lapunkban.

Cs. Z., Pozsony. A pénzügyigazgatóságnál. Csak adja be kérvényét.

Egy kisárud. Pár héttel ezelőtt megjelent, lapunkban olvashatta.

Érdeklődő Buda. Egy nagyárudáról van szó. Kérjük a részletes értesítést. Lehetőleg személyesen.

F. A., Budapest. Szerencsétlenség szerkesztőségünkben.

Nagyárud. Maxis sokan jelentkeztek. Kérjük esetleges indítványát beküldeni.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS.)

INHALT: Tagesordnung der Landeskonferenz der Grosstrafikanten. — Das Jubiläum der Pozsonyer Tabakfabrik. — Ist eine Qualifikation zum Tabakverschleisse nothwendig. — Vermischtes.

Tagesordnung

für die am 20. August in Budapest tagende Landesversammlung der Tabak-Grossverschleisser Ungarns:

1. Beschluss der Konferenz über die Begründung eines Verbandes der Grosstrafikanten zum Zwecke gemeinschaftlichen Vorgehens in allen Fragen, welche den Beruf der einzelnen Grossverschleisser wie auch der Gesamtheit betreffen.

2. Die Beschlussfassung bezüglich der Detailfragen, welche obigen Punkt betreffen.

3. Besprechung und Beschlussfassung über folgende Fragen: 1. Der Wunsch der Grosstrafikanten, dass in Angelegenheiten, welche den Verschleiss betreffen, eine vom kön. ung. Finanzministerium zu ernennende Kommission bestehend aus Grossverschleissern einzuvernehmen wäre. 2. Die Erledigung der Kistenfrage, beziehungsweise Berichterstattung hierüber von Seite der Redaktion des „Doh. Közlönye“. 3. Die Provisionsfrage, beziehungsweise einheitliche Provision und Rückerstattung der Fracht.

4. Verschiedene Anträge.

5. Beschlussfassung über die nächste Konferenz.

Das Jubiläum der Pozsonyer Tabakfabrik.

Am 24. Juli feierte die Tabakfabrik in Pozsony das 50jährige Jubelfest ihres Bestandes. Wenn die kön. ung. Tabakregie derartige Jubiläumfeste billigt und fördert, so geschieht es eigentlich in dankbarer Anerkennung für diejenigen, welche mit Mühe, Fleiss und Aufopferung ihrer Pflicht entsprechend, das Prestige der Fabrik auf möglichst hohe Stufe zu bringen trachten, ein lobenswerther Eifer, den jeder tüchtige Beamte im Interesse des guten Rufes eines Fabrikates auch erhalten wird. Nicht minder geschieht es aber für diejenigen, denen das Schicksal nichts Anderes verliehen hatte, als ihre zwei Hände, mit denen sie emsig arbeiten müssen, um ihren Lebensunterhalt zu gewinnen. Für sie, für die Arbeiterinnen und Arbeiter einer solchen Fabrik gilt eine derartige Festlichkeit quasi als ein moralischer Erfolg ihrer Händearbeit. Die Verbesserung des Loses der Arbeiter ist eine Frage, die gegenwärtig eine brennende geworden ist. Die erleuchteten Köpfe der Welt sind bemüht diesem Ziele stets näher zu kommen und unlegbar geschieht ja auch Manches, was man gerechterweise Verbesserung nennen könnte; allein, was wird durch all das erreicht? Die Arbeit wird für Brot eingetauscht — das ist Alles. Umso glücklicher und zufriedener wähnt sich der Arbeiter, wenn er seine Arbeitskraft anerkannt sieht. Und aus dem Grunde muss man auch der kön. ung. Tabakregie uneingeschränktes Lob spenden, wenn sie mit dem guten Beispiel vorangeht und ein Fest der Arbeit begeht, wobei sie Derer nicht vergisst, die lange in ihren Diensten gestanden.

Oberfinanzrath Wangel, der in Vertretung der kön. ung. Tabakdirektion bei dem Jubiläum anwesend war, er scheint auch der richtige Mann dafür zu sein, vermöge seiner edlen Gesinnungen, die er für die Arbeiterschaft hegt, diese selbst für die Arbeit, der sie sich gewidmet, zu begeistern. Und das ist sehr viel, ja, unter Umständen ist das Alles. In einer Zeit, wo die Arbeiterschaft fortwährend aufgestachelt und gehetzt wird, wirkt das gütige Wort mehr als Goldesklang, hauptsächlich dann, wenn man sieht, wie Herr Oberfinanzrath Wangel sich die Mühe nimmt, aufklärend zu wirken, was die schöne inhaltsreiche Rede die er gehalten auch beweist.

Ist eine Qualifikation zum Tabakverschleisse nothwendig?

Wie Viele werden beim Lesen dieser Frage malitios lächeln! Wie? Zum Verkaufe eines Artikels, dessen Preis limitirt ist, der im ganzen Lande in allen Verschleisslokalen gleich gut oder gleich schlecht ist, zu dieser kleinen Arbeitsleistung sollte eine Qualifikation nöthig sein?

Und wir antworten trotzdem darauf: Ja, wohl, sie ist nothwendig, wenn darunter auch nicht verstanden ist, dass Derjenige, welchem der Verschleiss obliegt, eine dreijährige Lehrzeit durchgemacht haben müsse. Wir wollen einfach damit sagen, dass man einer sehr irri-gen Ansicht ist, wenn man vermeint, der Verschleiss, wie er heute betrieben wird, wäre für den Verschleiss im Allgemeinen viel werth. Der Verschleiss, wie er heute betrieben wird (natürlich gibt es Ausnahmen), gleicht einfach der Thätigkeit des Automaten. Man legt sein Geld nieder und erhält die jeweilige Sorte dafür, das ist Alles. Ja, wir kennen in der Hauptstadt sogar ein sehr grosses Detailgeschäft, wo der Verschleiss in diesem Sinn betrieben wird. Man befasst sich mit der Kunde und seinen Wünschen fast gar nicht und bedient mechanisch, gleich dem Automaten.

Leider scheinen viele Verschleisser von der Ansicht auszugehen, dass ein Staatsmonopol-Artikel es nicht nothwendig habe, dass man sich mehr damit befasse, als das Geld einheben und die Waaren dafür zu verar-beiten. Dieser Unfug ist bei uns derart eingebürgert, dass der Fremde, welcher in eine Tabaktrafik kommt, vor Staunen häufig den Kopf schüttelt. Nicht selten sehen wir hinter dem Pult einen Herrn oder eine Dame sitzen, die sich beim Eintritt eines Käufers gar nicht erhebt und auf einen Gruss gar nicht antwortet. Nicht selten sehen wir Verkäufer oder Verkäuferinnen gemüthlich eine Pfeife, eine Zigarre oder Zigarette rauchen, wobei dem Käufer der Rauch in das Gesicht geblasen wird. Es dürfte gar Manchem unangenehm sein, dass wir all das erwähnen, leider aber gehören diese That-sachen in das Bereich jener Kritik, die wir eben bemüsst sind zu erörtern, wollen wir die Frage, welche wir Eingang gestellt, auch richtig beantworten.

Nicht ohne Absicht geschieht dies Alles. Vor Allem möchten wir darauf hingewiesen haben, dass man kompetenten Ortes strenge darauf sehen müsste, dass nur solche Mädchen, Frauen oder Männer Tabakverschleiss-Lizenzen erhalten sollen, bei denen sich voraussetzen lässt, dass sie im Umgange mit dem Publikum versirt sein werden, und dass sie von dem Geschäfte, welches sie betreiben, zumindest so viel verstehen werden, dass sie dem Käufer jeglichen Aufschluss geben können, welchen er in Bezug der Gegenstände, die er zu kaufen beabsichtigt, bedarf. Es ist eine durchaus grundfalsche Ansicht, wenn man den Verkauf der Tabakprodukte durch Leute bewerkstelligen lässt, denen man eigentlich eine Unterstützung gewähren will. Geschäft und Humanität, die beiden vereinen sich schwer. Wenn wirklich humanitäre Gründe ein oder das andermal vorliegen, um Jemandem eine Existenz zu bieten, so darf aber in keinem Falle der Verschleiss derselber darunter leiden. Die besten und geschicktesten Einrichtungen, die man auf dem Gebiete der Fabrikation auch immer vornimmt, vermögen nicht den Schaden zu paralysiren, den eine schlechte Geschäfts-führung herbeiführen kann.

Ob eine Qualifikation zu dem Verschleisse der Tabakfabrikate nothwendig ist? Ganz gewiss! Dieselbe hat einfach darin zu bestehen, dass zu dem Grossverschleisse überhaupt keine anderen Leute zugelassen werden sollten als Kaufleute, Beamte oder pensionirte Militärs,

während der Kleinverschleiss zumindest in Städten von solchen Mädchen, Frauen oder Männern ausgeübt werden müsste, die entweder schon ein Handelsgeschäft betrieben haben, oder in einem solchen bedienstet waren, oder die sich verpflichten, eine solche Person in ihren Dienst zu nehmen. Es ist mehr als einleuchtend, dass weder eine Ballettänzerin, noch ein Maurerpolier, noch die Wirthschafterin irgend eines alten hochgestellten Herrn zu solchen Geschäften taugen. Und doch gibt es in der Hauptstadt viele solche Tabakverschleisser, die ansonsten in anderen Fächern recht gute Dienste leisten könnten, jedoch für den Verschleiss eines staatlichen Monopolartikels eher schädlich als nützlich wirken. Wir leben heute in einer Zeit, wo auf allen Gebieten ein mächtiger Fortschritt zu verzeichnen ist, und auch das Tabak-Monopol in Ungarn bietet hierfür insoferne den sprechendsten Beweis, als auf diesem Gebiete in den letzten zwei Decennien riesig viel Fortschrittliches geschaffen wurde. Nur die Tabaktrafik will sich nicht recht reformiren. Unleugbar ist, dass sie äusserlich dermalen eine ganz andere Gestaltangenommen hat wie einst und vindiziren wir uns das Verdienst so Manches dazu vermittelt unserer offenen Kritik beigetragen zu haben. Vielleicht gelingt es uns auch massgebenden Ortes davon zu überzeugen, dass man nicht nur schön eingerichtete Lokale zum Verschleisse bedarf, sondern auch Verschleisser, die zumindest etwas von dem Geschäfte verstehen, welches man ihnen anvertraut.

Vermischtes.

Tabaklieferung von Einst und Jetzt. In einem Pariser Blatte aus dem Jahre 1841, datirt vom 9. Juni (also vor 62 Jahren), lesen wir folgende Mittheilung:

„Die Lieferung von 3 Millionen Kilo ausländischen Tabaks für die französische Tabak-Regie wurde einem Ungar, Herrn Woldaner zum Preise von 80 Franks 83 Cents für den Meterzentner zugeschlagen.“

Ein eigenthümliches Gefühl beschleicht uns beim Lesen dieser anscheinend geringfügigen Zeitungsnotiz. Wir sehen nämlich, dass damals der ungarische Grosskaufmann, welcher Reichthümer erwerben wollte, diese Reichthümer aus dem Auslande hatte. Er erwarb und brachte Geld zu uns anstatt umgekehrt. Wie ganz anders ist das heute! Wer nach Reichthümern bei uns jagt, der sucht sie im eigenen Vaterlande, das er als Melkkuh betrachtet. Eine grosse Anzahl stolzer Paläste und Häuser, welche die Strassen Budapest's zieren, verdanken ihr Dasein dem Steuergroschen des Bürgers, welche er direkt oder indirekt auf dem Altar des Vaterlandes opfert. Hierin liegt aber auch das ganze Geheimniss dessen, warum Ungarn trotz seiner Schätze, welche ihm die Natur verliehen, ein armes Land ist. Man schwatzt bei uns so viel von Staatsökonomie, Volksrecht, Volkswirthschaft und dergleichen, ohne die wirklichen Schäden richtig zu erkennen und zu saniren. Wenn ein ungarischer Kaufmann vor 62 Jahren mit der Lieferung eines solchen Quantums Tabak betraut wurde wie das in Rede stehende, dann hat unsere Handelspolitik wahrlich riesige Rückschritte gemacht. Heute macht man ein kolossales Geföse, wenn Ungarn, welches als Tabakland an dritter Stelle steht, um ein paar Millionen Kronen Tabake ins Ausland schickt, wobei es noch schwerfälliger Apparate bedarf, in Gestalt von Aktien-Gesellschaften. Ja, ja, die gute alte Zeit, über die man heute so gerne lacht, sie ist vorüber und mit ihr schwand leider auch so Vieles, was den Aufschwung dieses gottbegnadeten Landes dringend Noth thut — und an dessen Stelle Vieles und Manches getreten ist, was geeignet ist, das Wohl des Landes und seiner Bevölkerung zu hemmen.

Alapított 1856.

A Pojatzi-féle gyújtó a legjobb!

Számos év óta Magyarországon legjobban be van vezetve és mindenütt kapható!

Fl. Pojatzi & Comp.

es. és kir. szab. gyufagyárak

DEUTSCH-LANDSBERG.

Vidéki megrendelések közvetlenül Deutsch-Landsbergbe intézendők.

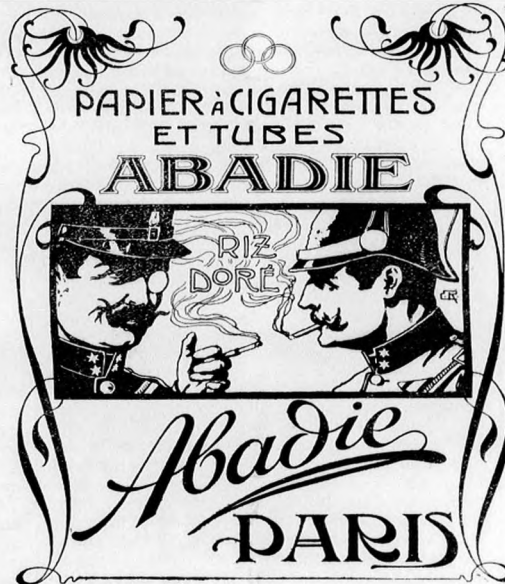
A világ egyedüli gyufagyára, amely az 1900. évi párisi világkiállításon két első díjjal lett kitüntetve, u. m.: XIV. csoport (Vegyipar.) „Grand Prix“ (legmagasabb kitüntetés). XVII. csoport (Kivitel.) Arany érem.

Főraktár kizárólag Budapest részére:

DARVAS S. és TÁRSA, V., Hold-utca 9. sz.

A világ
legismertebb és
legrégebb gyárt-
mánya!

Minden kis- és nagyüz-
ében, valamint nagyke-
reskedésekben kapható.

Ältestes
renomirtes Fabrikat
der Welt!

Zu haben in allen Klein-
und Grosstrafiken und
Grosshandlungen.

Feltűnő újdonság.

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a do-
hányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat

legjobb valódi francia

szivarkapapir és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Goldzieher Gézánál

Budapest, V., Sas-utca 29. szám.